Motion till riksdagen 1985/86:Ub284

Elisabeth Fleetwood och Birgitta Rydle (m)

Den sociala servicelinjen

Sociala servicelinjen är en 2-årig yrkesinriktad studieväg inom gymnasieskolan. Utbildningen anordnas av primärkommunerna och har som syfte att tillgodose behovet av yrkesutbildning främst för personal till kommunens äldre- och handikappomsorg.

Utbildningen blev reguljär i juli 1982 och startade då med 2 900 platser i landet. Linjen finns inrättad vid 119 skolor i landet. Utbildningen skall efter årskurs 1 ge eleven kompetens att arbeta som vårdbiträde i öppenvård. Efter årskurs 2 skall eleven ha den teoretiska grunden för tjänst som gruppledare eller förste vårdbiträde.

Utbildningen ger även allmän behörighet till högskola och särskild behörighet till den sociala omsorgslinjen och exempelvis polishögskolan. Gruppledare och vårdbiträden finns inom kommunernas hemtjänst, på dagcentraler eller servicehus. Inom dessa områden finns det människor som behöver hjälp och stöd på grund av ålder, fysiska eller psykiska handikapp eller av sociala skäl. Eftersom eleven i sin framtida yrkesutövning kommer i kontakt med människor med olika behov, attityder, värderingar och livserfarenhet samt människor med olika kulturell bakgrund, ställer detta särskilda krav på lämplighet och personliga förutsättningar för yrket.

Arbeten som innebär att dagligen möta människor som behöver hjälp och stöd kräver förutom en god utbildning också god fysisk och psykisk hälsa samt förmåga till samarbete och inlevelseförmåga. Eftersom servicetagarens behov kan variera från dag till dag är det viktigt att vårdbiträdet är lyhört för de verkliga behoven och kan anpassa sig till nya situationer. Det är viktigt och grannlaga arbete att bistå äldre, handikappade och barn – alla i beroendeställning. Det är vår uppfattning att man borde överväga lämplighetsbedömning vid antagning till denna linje – eventuellt borde även provtid kunna ifrågakomma. Det har i flera sammanhang framkommit att det funnits problem med utbildningen på ss-linjen. Elevurval och rekrytering, dålig klassfyllnad samt bristen på behöriga lärare är några exepel på problem som påtalats. Den övervägande delen av eleverna har haft ss-linjen som sitt förstahandsval. Dock bör noteras att många elever knappast haft någon valmöjlighet på grund av sina låga betyg. Övriga intagna elever kommer in på sitt andra-, tredje-, och kanske fjärdehandsval, vilket naturligtvis påverkar motivationen och förutsättningar för studierna.

Även om bilden inte är entydig kan konstateras att åtgärder bör vidtas för att förbättra rekryterings- och utbildningssituationen. Problemen synes främst bottna i elevernas många gånger svaga motivation och dåliga

förkunskaper. Uttalanden om att många elever "skolkar sig" igenom årskurs 8 och 9 på högstadiet är ganska vanliga och visar hur man uppfattar situationen. Man framhåller att eleverna har grava läs- och skrivsvårigheter och dålig ordförståelse.

Konflikter mellan elevernas förutsättningar och möjligheter att uppnå målet för utbildningen är påtaglig. Många elever tycks ha genomgående dåligt självförtroende.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en översyn bör göras av tillträdesbestämmelserna för social servicelinje och att därvid bör övervägas införande av lämplighetsbedömning och/eller provtid i syfte att höja kvaliteten på utbildningen och vårdsituationen för äldre, handikappade och barn.

Stockholm den 27 januari 1986

Elisabeth Fleetwood (m) *Birgitta Rydle (m)*